

Szkoły Europejskie
Biuro Sekretarza Generalnego

Dział ds. Pedagogiki

Numer dokumentu: 2007-D-441-pl-5

Język oryginału: angielski

OCHRONA DZIECIŃSTWA

Dokument zatwierdzony przez Radę Najwyższą drogą procedury pisemnej wprowadzonej dnia 21 kwietnia 2008 i wygasającej z dniem 13 maja 2008.

OCHRONA DZIECIŃSTWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELEGACJI PAŃSTWOWYCH, DYREKTORÓW I NAUCZYCIELI SZKÓŁ EUROPEJSKICH

Kontekst

Ochrona, odpowiedzialność za dzieci i dobre samopoczucie należą oczywiście do głównych trosk systemu Szkół Europejskich. Obowiązek przeczorności i staranności wymaga od wszystkich osób odpowiedzialnych za nadzór systemu (w tym również osób uczestniczących w mianowaniu personelu i dyrekcji placówek) nie szczędzenia wysiłków i czuwania, aby osoby pracujące z uczniami nadawały się do tej pracy, a sami uczniowie rozwijali się w bezpiecznym i pewnym środowisku.

Niniejszy dokument opracowany został pod wpływem następujących czynników:

- Świadomość przyjęcia przez poszczególne Państwa Członkowskie różnorodnych środków kontroli, czy potencjalni pracownicy zdolni są do pracy z dziećmi. W przypadku zaistnienia konfliktu, różnorodność praktyk i procedur może narazić Szkoły Europejskie na pewne ryzyko prawne;
- Regularnie pojawiające się problemy ze zdrowiem i bezpieczeństwem, które Szkoły zmuszone są rozwiązywać, na przykład problemy związane z zajęciami odbywającymi się poza placówkami szkolnymi;
- Wzrastające w niektórych Państwach Członkowskich Unii Europejskiej znaczenie praw dziecka i zwiększenie ilości dochodzeń roszczeń cywilnych w przypadku domniemanego, a nawet udowodnionego zaniedbania.

Z tych właśnie powodów, za użyteczne uznano przedstawienie w jednym dokumencie orientacji dobrych praktyk w dziedzinie życia szkolnego pod względem bezpieczeństwa, zdrowia i dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i duchowego dzieci. W niniejszym dokumencie przedstawione zostały orientacje ogólne. Szkoły wezwane zostają do przyjęcia wszystkich niezbędnych środków w wyżej wymienionych dziedzinach. W większości przypadków Szkoły zmuszone będą do opracowania własnej i szczegółowej polityki uwzględniającej sytuację lokalną.

Zasady

Najważniejsze jest, aby procedury mianowania i warunków nadzoru personelu zapewniały wszystkim dzieciom, niezależnie od ich narodowości i Szkoły, do jakiej uczęszczają, bezpieczeństwa i zainteresowania na tym samym poziomie.

Podstawą etyki każdej Szkoły powinna być zasada wzajemnego poszanowania wszystkich członków wspólnoty szkolnej zmierzająca do zachęcenia uczniów do poszanowania własnej osoby i ochrony ich prawa do integralności psychologicznej i fizycznej. W przypadku konfliktu między rozpowszechnieniem informacji o charakterze osobistym i ochrony prywatności, niezależnie od okoliczności przeważać powinny prawa dziecka.

Wolność indywidualna i prawo do godności są niezbywalnymi prawami konstytucyjnymi każdego człowieka, które stosują się do wszystkich osób zaangażowanych w edukację. Poszanowanie powyższych zasad zabrania stosowania wobec uczniów jakiegokolwiek przemocy fizycznej lub psychologicznej, w tym również jakiegokolwiek kary poniżającej.

Stołość tych praw w żadnym wypadku nie podporządkowuje sobie poszanowania przez uczniów obowiązków szkolnych, co oznacza, że poszanowanie praw człowieka wobec

uczniów w żaden sposób nie może być związane z wykonywaniem przez uczniów należnych im obowiązków.

Należy czuwać, aby wszelkie niepokojące informacje na temat dobrego samopoczucia i ochrony dzieciństwa przekazywane były odpowiednim pracownikom/dyrektorom Szkół, którzy, w ostatecznym przypadku, informują władze państwowe, a wszelkie stwierdzone przypadki były bardzo poważnie rozpatrywane.

Niezbędne jest zrozumienie i poszanowanie szczególnego znaczenia, jakie odgrywa wrażliwość i życzliwość wymagana przy rozpatrywaniu dokumentów podlegających ochronie dzieciństwa.

W każdym przypadku wyjaśniona powinna zostać statutowa odpowiedzialność w dziedzinie ochrony dzieciństwa w zainteresowanym państwie członkowskim.

Sytuacja

Wśród trudności napotykaných przez system pod względem zapewnienia bezpieczeństwa dzieci pojawia się pewna ilość różnic nieuniknionych w chwili, gdy 27 krajów o odrębnych przepisach, priorytetach i podejściach oddelegowuje nauczycieli do 14 Szkół usytuowanych w siedmiu różnych krajach.

Do swoistości tych należą:

- Bardzo różnorodne ustawodawstwo pod względem wieku dojrzałości seksualnej;
- Różne warunki mianowania nauczycieli zarówno pod względem procedur, wymagań, jak i praktyki;
- Ewentualne różnice pod względem przepisów i wymogów między oddelegowującym Państwem Członkowskim i krajem, w którym nauczyciel wykonuje swoje obowiązki zawodowe;
- Ewentualny konflikt między wymogiem przejrzystości i prawem każdej osoby do ochrony życia prywatnego i ochrony praw na mocy ustawodawstwa państwowego i prawa międzynarodowego;
- Odpowiedzialność dyrektorów Szkół pod względem mianowania nauczycieli religii i etyki;
- Konieczność nadzoru nad ochotnikami pracującymi z dziećmi w Szkołach;
- Konieczność nadzoru nad innymi osobami będącymi w kontakcie z dziećmi;
- Ochrona dzieci pod względem wszystkich aspektów edukacji.

Niemniej jednak, najważniejsze jest, aby zidentyfikowane trudności i przeszkody nie krępowały wprowadzenia w każdej Szkole skutecznej polityki w dziedzinie zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony dzieciństwa.

1.0 Polityka placówki w dziedzinie ochrony dzieciństwa (ogólniki)

- 1.1 Stosownie do zasad, o których mowa powyżej i poniższych wytycznych, każda Szkoła zobowiązana jest do opracowania własnej polityki ochrony dzieciństwa i wyszczególnienia podjętych środków (przy uwzględnieniu przepisów obowiązujących w kraju przyjmującym). Tekst tej polityki udostępniony zostanie rodzicom, których przedstawiciele powinni uczestniczyć w procesie jej opracowywania. Publikacja i rozpowszechnienie polityki pod względem ochrony dzieciństwa jest niezbędna w celu zapewnienia jej zastosowania i poszanowania przez wszystkich członków wspólnoty szkolnej.

-
- 1.2 W trosce o dobro uczniów, wszyscy zainteresowani zobowiązani są do postępowania w myśl wyżej wymienionych zasad i stosowania ustalonej przez Szkołę polityki ochrony dzieciństwa. Wszyscy członkowie wspólnoty szkolnej zmuszeni są do stosowania i przestrzegania tych przepisów.
 - 1.3 W celu wzmocnienia procedur ochrony dzieciństwa w każdej Szkole, każda placówka zobowiązana jest do wyznaczenia wśród personelu dyrekcji osoby odpowiedzialnej za ochronę dzieciństwa, to znaczy dyrektora lub wskazaną przez niego osobę, która odpowiedzialna będzie za kontakt z władzami państwowymi pod względem specyficznych środków ochrony dzieciństwa i udzielać będzie porad wszystkim pracownikom lub wolontariuszom troszczącym się o ochronę dzieciństwa.
 - 1.4 Szkoły zobowiązane są kształcić uczniów poprzez programy nauczania i w ramach zajęć wychowania uczuciowego i seksualnego uczyć ich na niebezpieczeństwo związane z nadużyciami psychologicznymi, fizycznymi i seksualnymi, a w ramach zajęć wychowania osobistego i zdrowotnego, na szkodliwe skutki palenia tytoniu, spożywania alkoholu i nadużywania narkotyków. Szkoły powinny również uczyć uczniów właściwego zachowania w Internecie i bezpiecznego jego wykorzystywania w celu uniknięcia przypadków cyberprzemocy, fałszywego oczerniania, itp.

2.0 Personel

Osoby posiadające dostęp do uczniów Szkół Europejskich zobowiązane będą do przedstawienia przed objęciem funkcji wyciągu z rejestru skazanych, urzędowego świadectwa moralności lub równoważnego zaświadczenia wydanego w kraju pochodzenia lub w kraju, w którym były zatrudnione.

2.1 Personel delegowany

Na każde Państwo Członkowskie spada obowiązek upewnienia się, że personel delegowany do Szkół Europejskich znajdujących się zarówno na ich własnym terytorium, jak i na terytorium innego państwa członkowskiego, zdolny jest do obcowania z dziećmi i spełnia wymogi obowiązujących przepisów państwowych dotyczących personelu dydaktycznego, w tym przepisów dotyczących ochrony dzieciństwa.

2.2 Nauczyciele religii

W przypadku nauczycieli religii, obowiązek upewnienia się, że wyznaczone osoby zdolne są do obcowania z dziećmi i spełniają wymogi obowiązujących przepisów państwowych (w szczególności pod względem ochrony dzieciństwa) spada na władze religijne.

2.3 Nauczyciele niepełnoetatowi

Na każdą Szkołę spada obowiązek upewnienia się, że nauczyciele niepełnoetatowi (w tym nauczyciele religii) są zdolni do obcowania z dziećmi i spełniają wymogi lokalnych przepisów (w szczególności pod względem ochrony dzieciństwa).

2.4 Inne osoby pracujące z uczniami bez nadzoru

Każda osoba pracująca w Szkole i obcująca z dziećmi bez nadzoru sprawdzona powinna zostać pod względem stosowności do obowiązujących przepisów. W

przypadku braku odpowiednich przepisów, należy jak najlepiej upewnić się, że osoby te nie sprawiają problemów.

- 2.5 Szkoły przyjmą stosowne postanowienia zmierzające do upewnienia się, że żadna osoba nieupoważniona nie ma wstępu na teren placówki, a wszyscy upoważnieni odwiedzający mogą być łatwo zidentyfikowani.
- 2.6 Dyrektorom i wszystkim osobom posiadającym kontakt z uczniami zaleca się ukończenie odpowiedniego szkolenia, które umożliwi im skuteczne wykonywanie obowiązków w dziedzinie ochrony dzieciństwa. Szkolenia te przewidziane i uwzględnione powinny zostać w planach szkolenia pracowników Szkół Europejskich.

3.0 Zdrowie, bezpieczeństwo i wygoda

3.1 Środowisko szkolne

Istotne jest, aby wszystkie osoby pracujące w Szkole Europejskiej znalazły w niej bezpieczne, zdrowe i wygodne środowisko. W celu upewnienia się, co do stanu środowiska, Szkoły dokonują szczegółowej oceny ryzyk i regularnie kontrolują wyposażenie bezpieczeństwa, a także systematycznie sprzątaję placówkę, rozpowszechniają zdrowy sposób żywienia i dobre praktyki pod względem higieny oraz czuwają nad dostosowaniem i wygodą sal lekcyjnych.

Należy dokładać wszelkich starań, aby w przypadku wypadku lub choroby Szkoła gotowa była szybko zareagować i stosownie do wcześniej określonej procedury, pod pojęciem której rozumie się również wyznaczenie i przeszkolenie nauczycieli i innych pracowników z zakresu pierwszej pomocy (pod warunkiem, że nie jest to sprzeczne z obowiązującymi przepisami) i prowadzenie dziennika wypadków.

W ostatecznym przypadku, rodzice przekażą Szkole stosowne informacje dotyczące alergii i innych dolegliwości dzieci z uwzględnieniem opinii lekarskiej, życzeń rodziców i poszanowania poufności.

3.2 Zajęcia odbywające się poza Szkołą

Podczas zajęć odbywających się poza Szkołą, Szkoła zobowiązana jest do zapewnienia uczniom zadowolenia (np. sprawdzając, czy wybrane dla dzieci schronisko posiada akredytację władz państwowych). Każda wycieczka powinna być przygotowana według odpowiedniej procedury wcześniejszej oceny ryzyk, w której uczestniczyć powinni również nauczyciele uczestniczący tej wycieczce.

Rodzice powinni być dokładnie informowani o wszystkich aspektach wycieczek, w których uczestniczą ich dzieci.

4.0 Zastosowanie i procedury

4.1 Zachowanie

Ważne jest, aby Szkoły wyposażyły się w procedury zaktualizowane, uzgodnione, dostosowane i odpowiadające potrzebom uczniów w każdym wieku. Ważne jest, aby wszyscy członkowie wspólnoty szkolnej uświadomili sobie i wspomagali następujące dyrektywy:

- Rozpowszechniać właściwe i bezpieczne zachowanie na terenie Szkoły, przed i po zakończeniu zajęć lekcyjnych, a także w autobusach i na wycieczkach szkolnych;

-
- Skuteczny nadzór i właściwe środki kontroli obowiązkowości i usprawiedliwionej lub nieusprawiedliwionej nieobecności uczniów na terenie Szkoły i poza jej obszarem, w tym informowanie zainteresowanych uczniów o skutkach braku pilności, regularnej pracy i nieodpowiedniego zachowania;
 - Uczulenie nauczycieli i innych zainteresowanych pracowników o znaczeniu dawania dobrego przykładu.

4.2 Uwrażliwienie uczniów na ich prawa i obowiązki

Wszystkie Szkoły Europejskie powinny stwarzać uczniom i wszystkim pracownikom przyzwolone środowisko zapewniające uprzejme kontakty między uczniami i nauczycielami zarówno podczas zajęć lekcyjnych, jak i poza nimi, chroniące uczniów przed wszelkimi formami dyskryminacji. W związku z powyższym zarówno nauczyciele, jak i uczniowie powinni unikać uprzedzeń na tle narodowościowym i rasowym, a także uprzedzeń pod względem płci, orientacji seksualnych, niepełnosprawności, potrzeb specjalnych itp. Zgodnie z tym założeniem Szkoły powinny uczyć stosunków międzyludzkich i zachęcać do poszanowania zasad równości szans i włączenia wszystkich członków wspólnoty szkolnej baz względu na rasę, narodowość, wyznanie, orientację seksualną, płeć, niepełnosprawność czy specjalne potrzeby.

4.3 *Bullying*

Każda Szkoła powinna opracować i opublikować:

- Polityki i jasne procedury stosowane w przypadku prześladowania ucznia przez innego ucznia lub nauczyciela, niezależnie od przemocy fizycznej czy, pośredniej lub bezpośredniej, agresji słownej (poniżenia, pogłoski, plotki itp.);
- Każda Szkoła powinna wyposażyć się w program walki przeciwko tyranizowaniu w środowisku szkolnym („bullying”), który włączony zostałby w roczny kalendarz zajęć szkolnych. Na konferencjach pedagogicznych nauczyciele powinni zostać przynajmniej uwrażliwieni na ten temat.

4.4 System rozstrzygania skarg

Każda Szkoła powinna opracować i opublikować przyjazny i skuteczny system rozstrzygania skarg przewidujący następujące punkty:

- Jasne informacje dotyczące procedury składania skarg (w szkole podstawowej zazwyczaj na ręce wychowawcy, w szkole średniej często w ośrodku poradnictwa);
- Procedura postępowania skarg, przewidująca poszanowanie w ostatecznym przypadku anonimowości skarżącego, a także właściwego poinformowania osoby, przeciwko której skarga została złożona;
- Prowadzenie dziennika skarg i przyjętych środków;
- Przekazywanie informacji zainteresowanym członkom wspólnoty szkolnej;
- Wywieszanie lokalnych lub państwowych numerów telefonicznych ośrodków pomocy dzieciom.

4.5 Procedury postępowania w przypadku stwierdzonych nadużyć

Każda Szkoła powinna opracować i opublikować odpowiednie procedury postępowania w przypadku stwierdzonych nadużyć. Procedury te powinny włączać następujące punkty:

-
- Planowana odpowiedź na podejrzenia nadużycia słownego, fizycznego, psychologicznego lub seksualnego (w przypadku potwierdzonego nadużycia środki dostosowane powinny zostać do przepisów i procedur obowiązujących w kraju przyjmującym daną Szkołę Europejską).
 - Poradnictwo dla pracowników w celu nauczania ich rozpoznawania oznak i symptomów nadużyć w stosunku do dzieci, w tym wskaźników fizycznych i wskaźników zachowania / rozwoju;
 - Procedury kierowania zwierzeniami dzieci;
 - Odpowiedzialność każdego pracownika pod względem ochrony dzieciństwa;
 - Odpowiedzialność w stosunku do osób wyznaczonych w Szkole;
 - Obowiązek porozumiewania się z władzami państwowymi odpowiedzialnymi za ochronę dzieciństwa (państwowe służby zdrowia lub służby policyjne);
 - Ograniczenia stosowane w dochodzeniach dotyczących przypadków podlegających przepisom pod względem ochrony dzieciństwa obowiązującym w kraju przyjmującym Szkołę;
 - Należy również określić odpowiedzialność pod względem informowania o problemach lub stwierdzeniach.

Załącznik: Zalecenia i wykaz do polityki i procedur ochrony dzieciństwa w Szkołach

Bezpieczeństwo

- Regularna, tzn. częsta kontrola budynków i terenu Szkoły dokonywana przez administrację placówki i służby robót publicznych, przy uwzględnieniu nowych budynków i zmiany przeznaczenia pomieszczeń.
- Rozsądne terminy rozwiązania problemów związanych z potencjalnymi zagrożeniami w zależności od pilności każdego przypadku.
- Aktualizacja badania oceny ryzyka.
- Podczas pobytu na terenie Szkoły lub w momencie pozostawania pod odpowiedzialnością Szkoły (np. wyjścia i wycieczki szkolne), ochrona uczniów przed niebezpieczeństwami ruchu drogowego.
- Wyposażenie wielopiętrowych budynków w wyjścia bezpieczeństwa, wyposażenie głównych wejść w drzwi otwierające się na zewnątrz i oznakowanie dróg ewakuacyjnych.
- Regularne odbywanie ćwiczeń ewakuacyjnych; pisemne instrukcje przeznaczone dla personelu i uczniów, w których wyjaśnione zostaje postępowanie w zależności od przyczyny ewakuacji (np. ewakuacja w przypadku pożaru); po każdym ćwiczeniu opracowane powinno zostać sprawozdanie szczegółowo opisujące przebieg ewakuacji, co umożliwi poprawę bezpieczeństwa.
- Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za środki bezpieczeństwa.
- Przestrzeganie lokalnych przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa w laboratoriach np. pod względem ilości uczniów, obowiązku noszenia maski, okularów lub odzieży ochronnej, składowania substancji chemicznych, wentylacji i nadzoru przez nauczyciela dostępu do sieci dystrybucji.
- Regularna kontrola przez akredytowane przedsiębiorstwo wyposażenia i sprzętu wychowania fizycznego.
- Poprawnie wyposażone i utrzymane przestrzenie rekreacyjne o stosownych rozmiarach.

Zdrowie i higiena

- Skuteczne sprzątanie terenu Szkoły, a zwłaszcza pomieszczeń przeznaczonych do przygotowywania i spożywania posiłków i sanitariatów (ubikacje, prysznice).
- Wyposażenie toalet w wodę, mydło i suszarki do rąk.
- Przestrzeganie wszystkich lokalnych przepisów dotyczących kuchni i instalacji grzewczych.
- Regularna kontrola jakości wody i ogólnej higieny pływalni stosownie do obowiązujących przepisów lokalnych.
- Regularne usuwanie niepożądanych elementów, np. graffiti, gumy do żucia, itp.
- Polityka walki przeciwko nadużyciu substancji (narkotyki, alkohol, tytoń, itp.).

Wygoda

We wszystkich Szkołach Europejskich poczynione powinny zostać wysiłki zmierzające do stworzenia dobrych warunków higieny psychicznej dla uczniów. W związku z powyższym dyrekcja każdej placówki powinna czuwać aby:

- Sale lekcyjne o rozmiarach dostosowanych do zajmujących je grup były poprawnie oświetlone, dobrze ogrzane i przewietrzane.
- Meble szkolne były dobrej jakości i w rozmiarach dostosowanych do korzystających z nich uczniów.
- Wszyscy uczniowie mieli prawo do odpowiedniej przerwy obiadowej.

Zalecenia przedstawione w niniejszym dokumencie omówione powinny zostać w każdej Szkole na szczeblu zainteresowanych organów takich, jak Rada Pedagogiczna. Do regulaminu wewnętrznego naniesione powinny zostać stosowne poprawki. Podjęte powinny zostać środki zmierzające do zastosowania zaleceń i regularnego czuwania nad skutkami.